

Správa

o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS

v Slovenskej republike na roky 2017 – 2020

za rok 2017

1. Úvod

Vírus ľudskej imunodeficiencie (ďalej len „HIV“) a syndróm získanej ľudskej imunitnej nedostatočnosti (ďalej len „AIDS“) sú vážnym zdravotníckym a celospoločenským problémom. Narastajúci počet osôb s HIV/AIDS a nevyliciteľnosť tejto choroby zdôrazňujú skutočnosť, že prevencia je najúčinnším prostriedkom v zabránení šírenia HIV/AIDS v populácii. V súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky bol v roku 2017 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 468 na rokovaní vlády Slovenskej republiky schválený Národný program prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2017 – 2020 (ďalej len „národný program“). Národný program vychádza zo špecifických charakteristík vo výskyte HIV/AIDS v Slovenskej republike. Je zameraný na celú populáciu Slovenskej republiky s dôrazom na ohrozené skupiny obyvateľstva. Koordinátorom národného programu je hlavný hygienik Slovenskej republiky, ktorý je zároveň predsedom Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS (ďalej len „národná komisia“). Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky koordinuje plnenie úloh a aktivít jednotlivých rezortov a organizácií zastúpených v národnej komisii, vyplývajúcich z národného programu. Finančné prostriedky na zabezpečenie úloh národného programu sú vyčlenené z rozpočtových kapitol zodpovedných rezortov.

2. Surveillance HIV/AIDS v Slovenskej republike

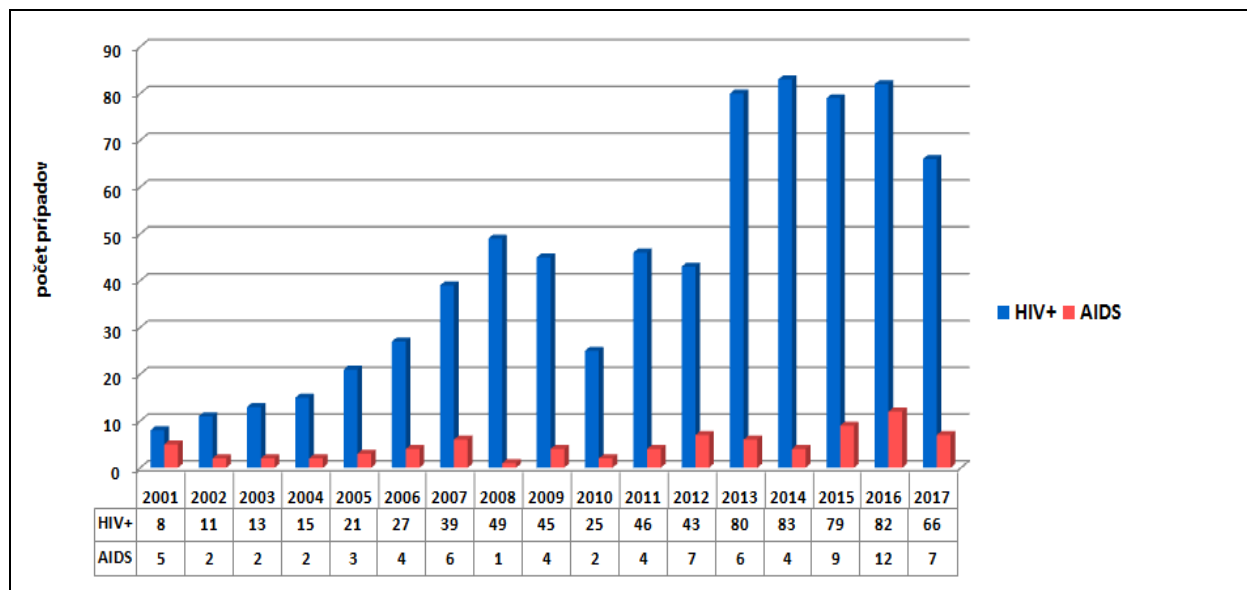
Slovenská republika patrí v ostatných rokoch naďalej k členským štátom Európskej únie s najnižšou incidenciou HIV infekcie. Avšak od začiatku 21. storočia zaznamenávame vzostupný trend vo výskyte nových prípadov HIV infekcie.

V Slovenskej republike sa epidemiologická a laboratórna surveillance HIV/AIDS vykonáva od roku 1985. Epidemiologickú surveillance zabezpečujú regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Celoslovenské výsledky sumarizuje a vyhodnocuje mesačne a kvartálne Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave.

Laboratórnu surveillance vykonáva Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave. Analyzujú sa výsledky skriningových vyšetrení darcov krvi, tkanív, orgánov a tehotných žien. Hodnotí sa aj antiretrovírusová liečba. V Slovenskej republike je liečba ľudí žijúcich s HIV/AIDS zabezpečená na pracoviskách v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Martine, v Košiciach a v Nitre.

2.1 Výskyt HIV/AIDS v Slovenskej republike k 31. 12. 2017

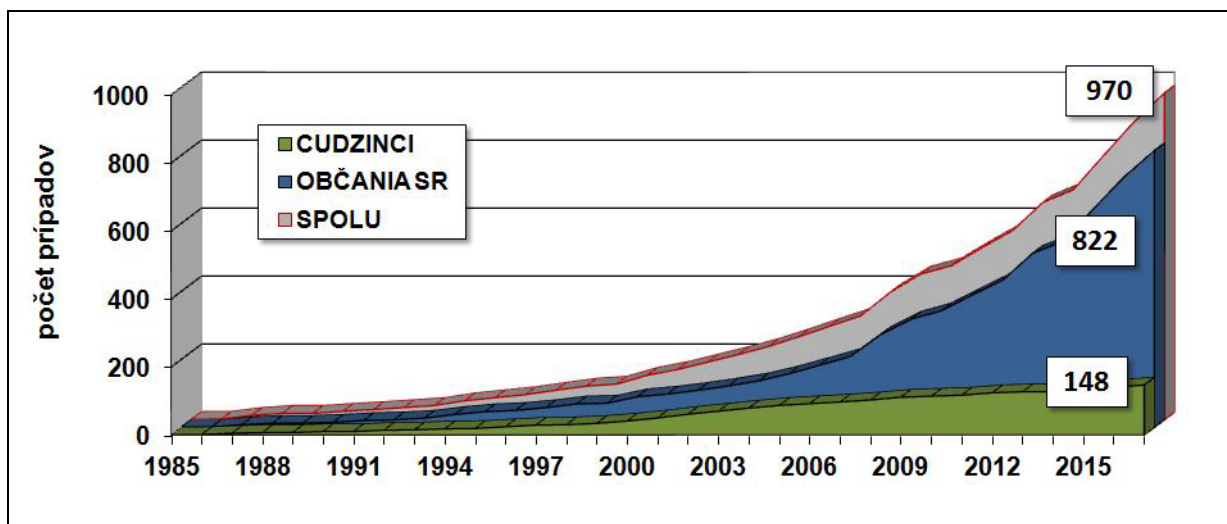
V Slovenskej republike bolo v roku 2017 diagnostikovaných celkovo 72 nových prípadov HIV infekcie. Zaznamenaný bol mierny medziročný pokles vo výskyte prípadov HIV infekcie o 17,2 % a piaty najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku. Od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 bolo diagnostikovaných a epidemiologicky vyšetrených 66 nových prípadov HIV infekcie u občanov Slovenskej republiky (61 prípadov u mužov, 5 prípadov u žien). V roku 2017 bolo diagnostikovaných sedem prípadov AIDS a hlásené boli tri úmrtia pacientov s HIV infekciou (Graf 1). U cudzincov pri ich pobyte v Slovenskej republike bolo od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 hlásených šesť nových prípadov HIV infekcie (z toho jeden prípad v štádiu AIDS).

Graf 1: Výskyt prípadov HIV a AIDS od roku 2001 do 31.12.2017 (len občania Slovenskej republiky a cudzinci s trvalým pobytom)
Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave

Od začiatku monitorovania prípadov HIV/AIDS v Slovenskej republike v roku 1985 do 31. 12. 2017 bolo registrovaných u občanov Slovenskej republiky i cudzincov spolu 970 prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (Graf 2). Z 822 prípadov u občanov Slovenskej republiky sa 725 vyskytlo u mužov a 97 u žien. U 106 osôb (93 mužov, 13 žien) prešla HIV infekcia do štádia AIDS a zaznamenaných bolo 66 úmrtí ľudí s HIV (z toho 49 v štádiu AIDS).

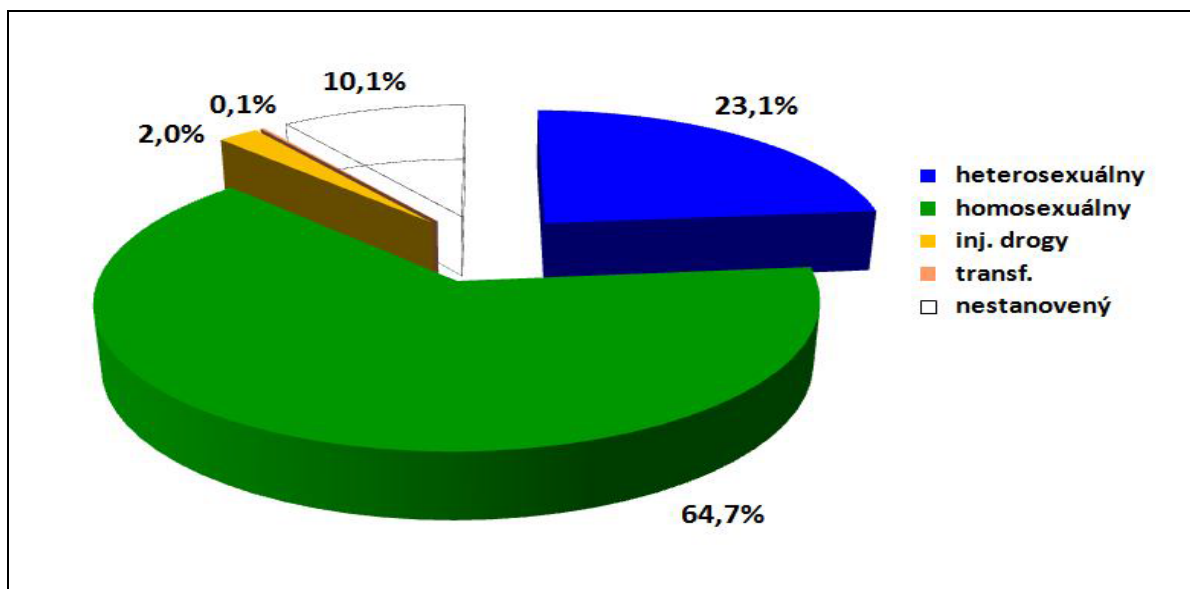
Väčšina HIV infekcií bola v Slovenskej republike zaznamenaná v skupine mužov majúcich sex s mužmi a získanie nákazy homosexuálnym stykom bolo stanovené v 64,7 % prípadov. Heterosexuálnym stykom bolo prenesených 23,1 % infekcií, 2,0 % injekčným užívaním drog (zo 16 prípadov väčšina získaná mimo Slovenskej republiky), 0,1 % transfúziou krvi (jeden prípad nákazy mimo Slovenskej republiky v roku 1986) a v 10,1 % prípadov nebol spôsob prenosu stanovený (Graf 3). Najviac ľudí s HIV žije vo väčších mestách a najvyššia kumulatívna incidencia HIV infekcie je dlhodobo v Bratislavskom kraji.

Graf 2: Kumulatívny počet prípadov HIV u občanov Slovenskej republiky a cudzincov k 31. 12. 2017

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave

Počet ľudí žijúcich s HIV neustále narastá. U novodiagnostikovaných prípadov infekcie HIV výrazne prevláda jej akvizovanie pri sexuálnom styku. Hlavne u mužov dochádza k nákaze stále častejšie aj v nižšom veku. Sporadické prípady v ťažko dostupnej skupine populácie, u injekčných užívateľov drog, vytvárajú riziko skrytého šírenia infekcie HIV.

Graf 3: Rozdelenie prípadov HIV infekcie podľa spôsobu prenosu. Kumulatívne údaje od roku 1985 do 31. 12. 2017 (len občania Slovenskej republiky a cudzinci s trvalým pobytom)

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave

3. Prevencia HIV/AIDS v Slovenskej republike

Národný program je zameraný na celú populáciu Slovenskej republiky. Dôraz je kladený na ohrozené skupiny obyvateľstva. Prevencia HIV/AIDS je zameraná najmä na zníženie rizika vzniku a šírenia HIV infekcie, najmä na prevenciu sexuálneho prenosu HIV, prenosu HIV krvou, vertikálneho prenosu infekcie HIV a zníženie nežiaducich následkov, osobného a sociálneho dopadu HIV infekcie na jednotlivcov a spoločnosť - zabezpečenie adekvátnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a podporovanie akcií a aktivít smerujúcich k zníženiu sociálnych a ekonomických dopadov infekcie HIV/AIDS na spoločnosť.

Aktivity národného programu sú zamerané na prevenciu, testovanie a epidemiologickú surveillance, poradenstvo, sledovanie a liečbu HIV/AIDS.

4. Vyhodnotenie plnenia aktivít národného programu za rok 2017

Pri uplatňovaní preventívnych aktivít je nevyhnutná spolupráca zodpovedných rezortov, organizácií a mimovládnych organizácií. Ide najmä o programy prevencie, vzájomnú informovanosť o aktivitách, prípravu a pripomienkovanie výučbových a propagačných materiálov a účasť v pracovných skupinách k projektom. Cieľom tejto spolupráce je jednotnosť v prezentovaní a podávaní informácií verejnosti so zárukou vzájomného rešpektu jednotlivých skupín obyvateľstva.

4.1. Vyhodnotenie plnenia preventívnych aktivít

Na realizácii plnenia preventívnych aktivít participovalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky – Zbor väzenskej a justičnej stráže, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS, Centrum pre liečbu drogových závislostí, Slovenský Červený kríž a mimovládne organizácie.

Aktivita č. 1

Názov: **Programy a kampane prevencie HIV/AIDS (zamerané na širokú verejnosť, s dôrazom na partnerskú vernosť), vrátane tlačových materiálov v prevencii HIV/AIDS a zvýšenia informovanosti verejnosti prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov**

Plnenie:

- a) Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vzdelávali o prevencii HIV/AIDS. Široká verejnosť bola cestou masovokomunikačných prostriedkov (najmä regionálnych printových, televíznych a rozhlasových médií) informovaná o HIV/AIDS, prevencii a možnostiach bezplatného testovania. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike distribuovali letáky, na svojich webových sídlach majú uverejnené informácie o HIV/AIDS.

- b) Slovenský Červený kríž pripravil vo viacerých mestách informačné stánky v nákupných centrách a centrách miest. Pre verejnosť bol pripravený informačný leták o HIV/AIDS. Mediálne boli aktivity pokryté najmä regionálnymi televíziami, rádiami a tlačou v príslušných mestách, časopisom Zvesti Slovenského Červeného kríža a webovou stránkou www.redcross.sk. Medializácia bola zabezpečená aj prostredníctvom sociálnej siete. Takmer 200 dobrovoľníkov Slovenského Červeného kríža prostredníctvom spomenutých aktivít a medializáciou oslovilo podľa odhadov viac ako 200 000 ľudí.
- c) Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v záujme vzdelávania širokej verejnosti poskytovalo médiám priebežne počas roka základné informácie o prevencii HIV/AIDS prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov ako aj prostredníctvom webovej stránky www.hivniejaids.sk.
- d) Občianske združenie Dom svetla Slovensko realizovalo tlačovú konferenciu, na ktorej upozornilo o trende nárastu prípadov HIV na Slovensku. O situácii v Slovenskej republike, nových trendoch v liečbe i živote s HIV informovali novinárov MUDr. Vachalíková, MUDr. Shunnar a zástupcovia občianskeho združenia. Na tlačovej konferencii verejne vystúpil aj pacient, ktorý hovoril o živote s HIV. Občianske združenie Dom svetla Slovensko sa v roku 2017 pripojilo k „International AIDS Candlelight Memorial“. Je to najväčšia celosvetová kampaň v oblasti HIV/AIDS, ktorá je organizovaná lokálnymi organizáciami. Červeným osvetlením veľvyslanectiev Spolkovej republiky Nemecko, Talianska, Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska a reštaurácie na Moste SNP v Bratislave si pripomenuli pamiatku zosnulých na AIDS. K aktivite sa pripojili aj kluby v Bratislave a vo Vrútkach zamerané na komunitu mužov majúci sex s mužmi.
Občianske združenie Prima na svojej webovej stránke a na sociálnej sieti uverejnilo sedem článkov na tému HIV/AIDS.
- e) Odbor zdravotnej starostlivosti Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže distribuoval prostredníctvom jednotlivých zdravotníckych zariadení ústavov na výkon trestu odňatia slobody a na výkon väzby informačný leták, ktorý obsahoval najdôležitejšie informácie o infekcii HIV a bol určený pre klientov zboru, ktorí sú vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody v zariadeniach zboru. Materiál bol vytlačený a distribuovaný obvineným a odsúdeným osobám v počte 18 000 kusov.

Aktivita č. 2

Názov: **Činnosť liniek pomoci a poradní AIDS**

Plnenie:

- a) Všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike poskytovali informácie o HIV/AIDS telefonicky a e-mailom. V rámci vybraných regionálnych úradov verejného zdravotníctva fungujú poradne, ktoré môže klient navštíviť osobne. Poradne, v ktorých sa poskytujú osobné konzultácie s možnosťou bezplatného odberu krvi na vyšetrenie HIV protilátok sú zriadené v jedenástich regionálnych úradoch verejného zdravotníctva, a to v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Nitre, v Prešove, v Trenčíne, v Žiline, v Martine, v Dolnom Kubíne, v Liptovskom Mikuláši, v Nových Zámkoch a v Žiari nad Hronom. V roku 2017 bolo v týchto poradniach vykonaných viac ako 800 vyšetrení HIV protilátok. Otázky klientov pri osobných návštevách, telefonicky alebo e-mailom sa týkali predovšetkým informácií o HIV/AIDS, spôsobe prenosu, klinických

príznakoch, priebehu infekcie, možnostiach diagnostiky a liečby a možnostiach odberu krvi na vyšetrenie. V Bratislavskom kraji boli v roku 2017 dostupné štyri odberové strediská.

- b) Pracovníci Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS poskytovali v priebehu roka 2017 predtestové a potestové poradenstvo záujemcom o testovanie infekcie HIV v ambulancii HIV/AIDS, prostredníctvom telefonической aj elektronickej Linky dôvery HIV/AIDS. V roku 2017 odpovedali približne na 500 telefonických otázok a na 128 e-mailov.
- c) Občianske združenie Dom svetla Slovensko zabezpečuje od roku 2013 prevádzku bezplatnej nonstop Svetlej linky AIDS pomoci. V roku 2017 ju využilo 471 volajúcich, čo je dvojnásobný počet ako v predchádzajúcom roku. Najväčší nárast volajúcich bol v mesiacoch november a december. Najviac otázok sa týkalo oblastí testovania na HIV, cesty prenosu HIV, klinické príznaky HIV a AIDS, sociálne a právne aspekty, prevencia a ochrana pred HIV infekciou, štatistické údaje o HIV a AIDS. Pracovníci na linke pomoci prechádzajú školením a následnou supervíziou. Tým je zabezpečená odborná úroveň a schopnosť reagovať na rôznorodé otázky volajúcich.

Aktivita č. 3

Názov: **Vzdelávacie programy zamerané na mládež, rovesnícke programy a iné vzdelávacie aktivity**

Plnenie:

- a) Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonali 100 prednášok a besied pre viac ako 7 000 starších žiakov základných škôl, študentov stredných a vysokých škôl. Prednášky boli obohatené aj o premietanie DVD filmov s tematikou HIV/AIDS, rozdávaním vzdelávacích materiálov a letákov.
- b) Slovenský Červený kríž realizoval rovesnícke programy zamerané na HIV/AIDS prevenciu na školách a motivačných stretnutiach pre mládež. Spolu 15 vyškolených dobrovoľníkov Mládeže Slovenského Červeného kríža zrealizovalo diskusie a besedy pre viac ako 3 500 žiakov a študentov. V aktivitách využívali princíp „peer education“. Okrem významu prevencie bola počas stretnutí s mladými ľuďmi zdôraznená aj potreba odstraňovania diskriminácie a stigmatizácie ľudí žijúcich s HIV.
- c) Občianske združenie Odysseus vykonáva program SEX/DROGY. Ide o jedinečný program pre mladých ľudí z celej Slovenskej republiky. Cieľovou skupinou sú mladí ľudia, ktorí experimentujú s drogami alebo drogy aktívne užívajú a mladí ľudia, ktorí žijú aktívnym sexuálnym životom. V roku 2017 občianske združenie Odysseus realizovalo poradenstvo cez internet ako aj terénnu sociálnu prácu, ktorá sa vykonávala v rekreačnom prostredí mladých ľudí, tzn. festivaly a hudobné kluby. Pracovníci poskytovali mladým informácie o bezpečnejšom užívaní drog a bezpečnejšom sexe, workshopy o bezpečnejšom sexe, distribuovali vzdelávacie materiály, mužské a ženské kondómy, lubrikačné gély a v prípade potreby poskytli aj krízovú intervenciu. Súčasťou programu SEX/DROGY je poradňa pre užívateľov drog na webovej stránke www.drogy.org, prostredníctvom ktorej bolo poskytnutých spolu 84 odborných konzultácií. V rámci terénnej sociálnej práce v rekreačnom prostredí klubov a hudobných festivalov s cieľom zvýšiť dostupnosť pomoci pre mladých ľudí užívajúcich drogy bolo oslovených spolu 325 mladých ľudí v riziku. V nočných hodinách tak tím

občianskeho združenia poskytol odbornú intervenciu v prostredí, kde je zvýšený predpoklad výskytu užívania drog a súvisiacich rizík u mladých ľudí.

Združenie STORM v spolupráci s občianskym združením Triptych preventívne pracuje aj na hudobných festivaloch v Nitre a iných mestách. Minulý rok sa tak pracovníci v rámci programu ECHO zúčastnili na jednom festivale v nitrianskom Hide Parku a festivalu Basement v Komárne. Združenie STORM poskytuje oddychovú zónu, kde účastníci získajú okrem užitočných informácií aj priestor na oddych. V stánku sa zastavilo viac ako 75 účastníkov festivalu. Pracovníci distribuovali viac ako 300 kusov vzdelávacích materiálov a prezervatívov.

Združenie STORM od roku 2010 organizuje interaktívne skupinové prednášky na školách. Aktivita sa realizuje v trvaní asi 90 minút s dvoma lektormi. V roku 2017 pracovníci a dobrovoľníci Združenia STORM spolupracovali s 11 skupinami v Nitrianskom a Trnavskom kraji a oslovili tak približne 275 žiakov. Aktivita obsahuje nielen informácie o HIV/AIDS ale zároveň aj informácie o význame a dôležitosti červenej stužky. Každoročne býva o prednášky zo strany škôl záujem.

Aktivita č. 4

Názov: **Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS**

Plnenie:

- a) Do aktivít k Svetovému dňu AIDS sa zapojil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky aj všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Na svojich webových stránkach uverejnili tlačovú správu k Svetovému dňu AIDS, zhotovili informačné panely umiestnené vo svojich priestoroch, v zdravotníckych zariadeniach, centrách voľného času a v mestách. V regionálnych periodikách boli uverejnené články, odvysielané boli televízne aj rozhlasové príspevky. Pracovníci vybraných regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike spolu s dobrovoľníkmi rozdávali červené stužky, letáky a iné vzdelávacie materiály.
- b) Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS ponúklo počas „Dňa otvorených dverí“ záujemcom bezplatné a anonymné testovanie infekcie HIV spolu so vzdelávacími materiálmi. Súčasne poskytlo verejnosti aktuálne informácie o infekcii HIV/AIDS prostredníctvom médií. Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS sa v dňoch 17. - 24. 11. 2017 zapojilo do iniciatívy „HIV/hepatitis testing week“ vyhlásenej organizáciou „HIV in Europe“, cieľom ktorej bolo propagovať testovanie ako nástroj primárnej prevencie infekcie HIV (<http://www.hivtestingweek.eu/about-hiv-testing-week>). V spolupráci s Národným referenčným centrom pre vírusové hepatitídy bola 40 záujemcom poskytnuté bezplatné a anonymné testovanie infekcie HIV, vírusovej hepatitídy B a vírusovej hepatitídy C a ponúkli vzdelávacie materiály o infekcii HIV.
- c) Mládež Slovenského Červeného kríža zrealizovala pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS kampaň Sviečkový pochod už 21. krát. Takmer 270 dobrovoľníkov v 10 mestách na Slovensku priamo oslovilo viac ako 2 000 ľudí, ktorí sa zúčastnili na sviečkových pochodoch. Uskutočnili sa taktiež besedy na stredných školách a internátoch, boli zriadené informačné stánky v nákupných centrách, dobrovoľníci rozdávali v centrách miest červené stužky, propagačné materiály a robili anketu. Mediálne bola kampaň pokrytá Rozhlasom a televíziou Slovenska, regionálnymi televíziami, rádiami a tlačou v príslušných mestách a webovou stránkou

www.redcross.sk. Medializácia bola zabezpečená aj prostredníctvom sociálnej siete. Kampaň Sviečkový pochod organizoval Slovenský Červený kríž v dvoch mestách, a to v Bratislave a v Košiciach. Mládež Slovenského Červeného kríža dňa 1. 12. 2017 zorganizovala 2. ročník národnej súťaže HIV/AIDS prevencia pre stredné školy. Národného kola sa zúčastnilo 42 súťažiacich zo štrnástich stredných škôl.

- d) Zástupca občianskeho združenia Dom svetla Slovensko a MUDr. Azzaden Shunnar sa zúčastnili vysielania rozhlasovej relácie Pohotovosť, ktorá bola venovaná Svetovému dňu boja proti AIDS a problematike HIV/AIDS.
- e) Členovia občianskeho združenia Slovenskej asociácie študentov medicíny pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS oslovili s informáciami o HIV/AIDS vo vysokoškolskom internáte v Bratislave približne 200 študentov a v priestoroch vysokých škôl v Košiciach približne 514 študentov.
- f) Združenie STORM v spolupráci inými organizáciami usporadúva Sviečkový pochod pri príležitosti Svetového dňa boja proti HIV/AIDS už od roku 2010. V roku 2017 sa pracovníci a dobrovoľníci Združenia STORM zamerali na informovanie verejnosti v nákupnom centre v meste Nitra, s cieľom upozorniť na problematiku HIV/AIDS a vyjadriť podporu ľuďom žijúcim s HIV a ich rodinám, uctiť si pamiatku tých, ktorí zomreli v dôsledku choroby AIDS a získať viac informácií o tejto problematike. V stánku sa zastavilo asi 50 ľudí.
Občianske združenie Prima na svojej webovej stránke a na sociálnej sieti uverejnilo pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS články na tému HIV/AIDS.

Aktivita č. 5

Názov: **Prevenia HIV/AIDS u obyvateľov marginalizovaných skupín obyvateľstva**

Plnenie:

- a) Výchovno-vzdelávacie aktivity k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na základných školách a v detských domovoch u žiakov z marginalizovaného prostredia vykonal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach. Vzdelávanie bolo orientované na výchovu k zodpovednému partnerstvu a rodičovstvu, hygienu a prevenciu vybraných prenosných chorôb. Účastníkom boli premietnuté DVD filmy a rozdané informačné letáky.
- b) Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity vypracoval Aktualizované akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2016 – 2017, ktoré boli schválené vládou Slovenskej republiky v roku 2017. Súčasťou dokumentu je aj Akčný plán pre oblasť zdravia, ktorého aktivitami sa naplňa aj prevencia HIV/AIDS u obyvateľov marginalizovaných skupín obyvateľstva, vrátane rómskych komunít.

Aktivita č. 6

Názov: **Zdravotná výchova určená pre najrizikovejšiu skupinu - mužov majúcich sex s mužmi, zameraná na zvýšenie osobnej zodpovednosti pri šírení infekcie HIV**

Plnenie:

- a) V predvečer Svetového dňa boja proti AIDS sa zástupca Občianskeho združenia Dom svetla Slovensko zúčastnil diskusie o HIV/AIDS v Klube Tepláreň v Bratislave. Na podujatí bolo prítomných 20 účastníkov z komunity mužov majúcich sex s mužmi. Diskusia bola zameraná na zásady bezpečného sexu, rizikové situácie a cesty prenosu infekcie HIV, porovnanie situácie v Českej republike v Prahe s dôrazom na epidémiu HIV v komunite mužov majúcich sex s mužmi.
- b) Slovenská asociácia študentov medicíny v spolupráci s Národným referenčným centrom pre prevenciu HIV/AIDS zahájila za finančnej podpory firmy GlaxoSmithKlein koncom roka 2017 projekt „Testovanie infekcie HIV zo slín“, zameraný na prevenciu infekcie HIV v skupine mužov majúcich sex s mužmi. Cieľom projektu je poskytnúť anonymné a bezplatné testovanie infekcie HIV zo slín spolu s poradenstvom v tejto komunite metódou TLS – „time location sampling“, teda priamo v teréne s cieľom zvýšiť pretestovanosť a znížiť percento neskoro zistených infekcií v skupine mužov majúcich sex s mužmi. V decembri 2017 bolo testovanie poskytnuté 29 osobám. Projekt bude pokračovať aj v roku 2018. Členovia Slovenskej asociácie študentov medicíny tiež v nočných kluboch vo Vrútkach a v Košiciach pre komunitu mužov majúcich sex s mužmi informovali o HIV/AIDS spolu približne 100 účastníkov nočných zábavných akcií a zároveň ponúkli možnosť testovania na HIV. Túto možnosť využilo 60 osôb.

Aktivita č. 7

Názov: **Zdravotná výchova zameraná na sociálnu a zdravotnú prevenciu sexuálne prenosných infekcií a HIV/AIDS u osôb poskytujúcich platené sexuálne služby a u injekčných užívateľov drog**

Plnenie:

- a) Občianske združenie Odyseus od roku 1998 realizuje program „Chráň sa sám“, ktorý poskytuje harm reduction služby pre ľudí, ktorí injekčne užívajú drogy a/alebo pracujú v pouličnom sexbiznise. V roku 2017 občianske združenie Odyseus prostredníctvom terénnej sociálnej práce v programe Chráň sa sám oslovilo 1 100 klientov, s ktorými bol realizovaný kontakt 3 907 krát. Počas roka 2017 občianske združenie Odyseus distribuovalo 146 125 kusov sterilných injekčných striekačiek, vyzbieralo a bezpečne zlikvidovalo 115 537 kusov použitých injekčných striekačiek, pričom odborne školení pracovníci poskytli spolu 1 848 konzultácií a poradenských rozhovorov. Počas terénnej sociálnej práce v roku 2017 občianske združenie Odyseus prostredníctvom programov Chráň sa sám a Červený dáždňik:
 - distribuovalo 1 856 kusov informačných materiálov,
 - distribuovalo 7 829 kusov mužských kondómov, 285 ženských kondómov a 760 lubrikačných gélov a informovalo o správnom postupe pri ich používaní,
 - pokračovalo v projekte zapájania členov z komunity ľudí, ktorí injekčne užívajú drogy. Spolupráca prebiehala vo forme komunitného dobrovoľníctva, kedy vyškolení ľudia z komunity menili injekčné striekačky vo svojom sociálnom

prostredí a poskytovali základné poradenstvo. Počas roka 2017 občianske združenie Odyseus nadviazalo spoluprácu so šiestimi komunitnými dobrovoľníkmi. Komunitní dobrovoľníci spoločne distribuovali až 7 870 kusov sterilných injekčných striekačiek a vyzbierali 6 017 kusov použitých injekčných striekačiek.

Program „Sociálna asistencia“ zabezpečuje sociálnoprávne poradenstvo a podporu ľuďom injekčne užívajúcim drogy a pracujúcim v pouličnom sexbiznise. V oblasti HIV je program „Sociálna asistencia“ kľúčový, zabezpečuje sprostredkovanie sprevádzania na testy a distribúciu písomných odkazov na miesta, kde sa môže človek bezplatne otestovať. Počas roka 2017 občianske združenie Odyseus v rámci programu „Sociálnej asistencie“ realizovalo spolu 71 sprevádzaní, predovšetkým za účelom vybavenia dokladov.

Aj v roku 2017 zároveň občianske združenie Odyseus realizovalo pravidelné zbery pohodených injekčných striekačiek na území vybranej lokality v Bratislave a zapojilo sa do viacerých spoločných akcií upratovania v lokalite Bratislava – Vrakuňa, ktoré organizoval Detský fond Slovenskej republiky. V spolupráci s hlavným mestom Slovenskej republiky Bratislava a mestskou časťou Vrakuňa realizovalo zber použitých injekčných striekačiek a ďalšieho odpadu za aktívnej pomoci ľudí, ktorí injekčne užívajú drogy. Spolu sa štyroch upratovacích brigád a 21 individuálnych upratovaní v lokalite „Pentagon“ zúčastnilo 29 ľudí z komunity užívateľov drog.

V roku 2017 občianske združenie Odyseus spustilo nový program „Centrum K2 – kontakt s komunitou“ v lokalite na Stavbárskej ulici v Bratislave, ktorá spĺňa charakteristiky otvorenej drogovej scény. Prevádzka centra bola zahájená v septembri 2017. Za štyri mesiace fungovania občianske združenie Odyseus vďaka centru poskytlo:

- svoje služby 347 ľuďom užívajúcim drogy a/alebo pracujúcim v sexbiznise, ktorí spolu navštívili centrum 2 439 krát,
- konzultácie a poradenské rozhovory spolu 276 krát,
- možnosť sprevádzania na úrady a do ambulancií či na políciu spolu 40-krát,
- distribúciu 56 891 kusov sterilných injekčných striekačiek a likvidáciu 45 875 kusov použitých striekačiek.

- b) Terénny program „Krok vpred“ a kontaktné centrum ZÓNA združenia STORM sú zamerané na výmenu a distribúciu injekčného materiálu vrátane ďalších služieb ako sú poradenstvo, sociálna asistencia, informačný servis a iné, v mestách Nitra, Sereď a Trnava. Celkovo bolo v roku 2017 zrealizovaných 417 služieb, pracovníci mali s klientmi 4 626 kontaktov. Počas roka distribuovali 98 674 sterilných injekčných striekačiek a 6 059 prezervatívov. Klienti zdravotné poradenstvo využili 262-krát.

V rámci projektu FIX POINT – ochrana zdravia verejnosti i klientov pred neúmyselným nakazením sa pri poranení injekčnou striekačkou, združenie STORM v decembri 2017 osadilo prvú bezpečnostnú nádobu na Slovensku, do ktorej môžu užívatelia drog i bežné obyvateľstvo bezpečne zlikvidovať nájdenú injekčnú striekačku. Nádoba je pravidelne kontrolovaná a v prípade potreby vyprázdňovaná.

Združenie STORM vo svojich programoch ponúka bezplatné a anonymné predtestové a potestové poradenstvo a samotný úkon testovania na screeningových jednorázových testoch. V roku 2017 informovali o možnostiach testovania a samotné testovanie absolvovalo 15 klientov.

Občianske združenie Prima malo v roku 2017 v evidencii 1 541 klientov, s 524 klientmi malo 5 299 kontaktov, až 139 klientov bolo nových. Vydaných bolo 139 301 sterilných striekačiek, 13 220 prezervatívov a 119 lubrikačných gélov a ďalší materiál.

V rámci svojej činnosti tiež pracovníci vykonávajú anonymné testovanie na HIV a vírusovú hepatitídu C jednorazovým testom z kvapky krvi.

Aktivita č. 8

Názov: **Prevenia HIV/AIDS u príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky vysielaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky**

Plnenie:

V plnení úloh súvisiacich s prevenciou HIV/AIDS u príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky vysielaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky pokračoval rezort obrany aj v roku 2017.

V rámci komplexných lekárskech prehliadok nad rámec verejného zdravotného poistenia, ktoré sú súčasťou prípravy profesionálneho vojaka Ozbrojených síl Slovenskej republiky na vyslanie k plneniu úloh mimo územia Slovenskej republiky v rámci medzinárodného a domáceho krízového manažmentu, sú vykonávané aj vyšetrenia na HIV protilátky. Každý profesionálny vojak vyslaný na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky absolvoval vyšetrenie dvakrát: pred vyslaním na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky a po návrate. V roku 2017 bolo vykonaných celkovo 1 763 vyšetrení na prítomnosť HIV protilátok. Profesionálni vojaci určení a zaradení na vyslanie úloh mimo územia Slovenskej republiky absolvovali v rámci prípravy aj prednášky o predchádzaní prenosným chorobám, ktorých súčasťou bola aj prevencia HIV/AIDS.

Aktivita č. 9

Názov: **Prevenia HIV/AIDS v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody a na výkon väzby - zabezpečenie dostupnosti kondómov a poradenstva, dobrovoľného testovania na HIV protilátky**

Plnenie:

- a) Zbor väzenskej a justičnej stráže zabezpečil dostupnosť kondómov vo všetkých predajniach dislokovaných v ústavoch na výkon väzby alebo výkon trestu odňatia slobody, v ktorých realizujú nákupy odsúdení a obvinení. Kondómy sú dostupné aj v ženských väzenských zariadeniach. O dôležitých skutočnostiach týkajúcich sa HIV infekcie boli poučení všetci obvinení a odsúdení, ktorí nastúpili na výkon väzby alebo výkon trestu odňatia slobody do ústavov zboru. Vzdelávanie sa vykonávalo individuálnym pohovorom pri vstupnej prehliadke a každý poučený klient podpísal „Prehlásenie o poučení“ podľa interného predpisu – Rozkazu generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže číslo 6/2008.

U rizikových osôb (osoby poskytujúce platené sexuálne služby, injekční užívatelia drog, cudzinci, osoby obvinené alebo odsúdené pre držanie, výrobu alebo distribúciu psychotropných látok a podobne) a tehotných žien boli vykonávané skriningové vyšetrenia anti - HIV protilátok v krvi. Okrem toho bol u týchto osôb vykonaný skrining na prítomnosť infekcie vírusovej hepatitídy C a vírusovej hepatitídy B, ako aj vyšetrenie na syfilis. U obvinených a odsúdených osôb sa výskyt infekcie HIV nezistil. Oproti predchádzajúcemu obdobiu sa počet zistení vírusovej hepatitídy C zvýšil o 11 %, zvýšil sa počet zistení vírusovej hepatitídy B o 43 % a počet zistení syfilisu bol nižší o 20%.

Prebiehali aj skupinové aktivity zamerané na prevenciu HIV/AIDS. Účelom skupinových aktivít je zvyšovanie informovanosti odsúdených vo výkone trestu

odňatia slobody tak, aby nevznikali diskriminačné postoje zo strany spolu väznených osôb voči infikovaným osobám, respektíve tieto obmedzovať. Ďalším poslaním aktivít je prehĺbovanie vedomostí dotknutých osôb vo výkone trestu, zvyšovanie zdravotného povedomia, čo v konečnom dôsledku pozitívne prispieva k prevencii nákazy a prenosu HIV/AIDS ako aj iných prenosných chorôb. Tieto aktivity sa vykonávajú pravidelne v podobe ústavných a oddielových prednášok a besied.

V roku 2017 boli v ústavoch realizované prednášky, besedy, kvízy a premietanie filmov na tému HIV/AIDS. Celkovo bolo v 18 ústavoch zboru vykonaných 196 preventívnych aktivít pre odsúdené a obvinené osoby. Do osvetovej činnosti sa aktívne zapájal personál zdravotníckeho zariadenia, ústavní psychológovia aj pedagógovia. Informácie o problematike HIV/AIDS boli súčasťou aj viacerých príspevkov v časopisoch vydávaných odsúdenými. Obrazový materiál s tematikou HIV/AIDS bol umiestňovaný a aktualizovaný na nástenkách v objektoch, v ktorých sú ubytovaní odsúdení.

Aktivita č. 10

Názov: **Prevenca HIV/AIDS v záchytných táborech a azylových zariadeniach**

Plnenie:

V azylových zariadeniach Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sú pri vstupe do ambulancie lekára dostupné informačné materiály spracované v rôznych jazykoch, ktoré informujú žiadateľov o azyl o nutnosti prevencie v oblasti sexuálne prenosných chorôb. Tieto materiály sa pravidelne aktualizujú. V pobytových azylových zariadeniach s voľným pohybom osôb si žiadatelia o azyl môžu zabezpečiť kondómy z vlastných finančných prostriedkov, ktoré dostávajú vo forme vreckového. V záchytnom tábore je možné kondómy zakúpiť v bufete. V prípade potreby poradenstva v oblasti prevencie HIV/AIDS je žiadateľom k dispozícii denne sestera, respektíve lekár, ktorý ordinuje v azylovom zariadení. Osveta prebieha prostredníctvom prednášok, prípadne individuálnych upozornení. Vstupnej zdravotnej prehliadke, a teda aj testovaniu prítomnosti HIV, sa v záchytnom tábore Humenné v roku 2017 podrobilo 96 žiadateľov o udelenie azylu. V roku 2017 nebolo v azylových zariadeniach migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zaznamenané žiadne HIV/AIDS ochorenie.

Aktivita č. 11

Názov: **Prevenca a vzdelávanie policajtov, hasičov, colníkov, príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže a zamestnancov Zboru väzenskej a justičnej stráže, zamestnancov na hraničných priechodoch, pri zásahoch v miestach rizika HIV/AIDS s dôrazom na používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov**

Plnenie:

- a) V rámci zvyšovania vedomostí príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže v oblasti používania osobných ochranných pracovných (služobných) prostriedkov zamedzujúcich prenos vírusu HIV služobné úrady vykonávali osvetu v rámci oboznamovania sa s predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci (vstupné oboznamovania ešte pred zaradením do výkonu služby či práce, opakované periodické oboznamovania v rámci výcviku príslušníkov zboru

alebo oboznamovania s predpismi bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre zamestnancov zboru, ktorí môžu dochádzať do kontaktu s osobami s rizikom prenosu HIV). Služobné úrady zisťujú nebezpečenstvá a ohrozenia, majú vypracovaný písomný dokument o posúdení rizika, v ktorých je zahrnuté aj riziko prenosu HIV. Na základe tohto posúdenia majú služobné úrady vypracované zoznamy poskytovaných osobných ochranných (služobných) prostriedkov, ktoré sú príslušníkom zboru, ako aj zamestnancom zboru podľa objemu pridelených finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu príslušným služobným úradom aj bezplatne poskytované. Rizikové pracoviská (napr. práca s nebezpečným biologickým materiálom, zdravotnícke zariadenia a podobne) sú viditeľne označené bezpečnostným a zdravotným označením, majú vypracované prevádzkové poriadky vrátane bezpečných pracovných postupov, ktorých dodržiavanie je nadriadenými zboru a kontrolnými orgánmi kontrolované a prispieva k eliminácii rizika vzniku prenosu HIV a vzniku služobného či pracovného úrazu, ako aj choroby z povolania či ohrozeniu chorobou z povolania. V rámci vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v zbere boli hlavným inšpektorom Orgánu dozoru zboru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a ochranou pred požiarom uskutočnené prednášky v rámci celoslovenských konferencií zdravotníckych pracovníkov - MEDPEN 2017 s témami: „Bezpečnosť technických zariadení v zdravotníckych zariadeniach“ a „Problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v oblasti ionizujúceho žiarenia v odvetví zdravotníctva.“ Rovnako v októbri 2017 na konferencii MEDFÓRUM 2017 oboznámil účastníkov konferencie hlavný inšpektor orgánu dozoru zboru s témami: „Ženy a starnúca pracovná sila v sektore zdravotníckej starostlivosti - dôsledky pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci“ a „Bezpečná manipulácia s cytostatikami a ochrana zdravia zdravotníckych pracovníkov i pacientov“.

- b) Pri jednotlivých zásahoch polície vo vzťahu k možnému výskytu choroby sa dostáva do popredia hlavne prenos vírusu krvnou cestou. Vzhľadom k tomu služobné úrady vykonávajú opakované školenia policajtov zamerané na používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov zamedzujúcich prenos choroby HIV/AIDS. Téma „Ochranné pracovné pomôcky a spôsob ich používania“ je zaradená i do výučby na stredných odborných školách Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. O problematike rizika prenosu HIV/AIDS sú pravidelne školení nielen novo nastupujúci policajti, ale i policajti odboru železničnej polície, služby hraničnej a cudzineckej polície Policajného zboru a taktiež policajti zahraničnej jednotky Policajného zboru, nakoľko ich výkon je orientovaný na miesta možného výskytu HIV/AIDS. Policajti jednotlivých útvarov využívajú pri služobnej činnosti osobné ochranné prostriedky (jednorazové rukavice, ochranné rúška a podobne). Dôslednej prevencii zníženia rizika vzniku a šírenia HIV/AIDS je venovaná maximálna pozornosť aj u príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a to nielen na úseku výbavy pracovníkov osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, ale aj na úseku osvetly a vzdelávania. U príslušníkov Hasičského a záchranného zboru neboli doteraz zaznamenané žiadne pozitívne výsledky laboratórných vyšetrení ani klinické príznaky infekcie HIV/AIDS.

Vzdelávanie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru prebieha v súlade s požiadavkami na osobitnú odbornú spôsobilosť a prehlbovanie kvalifikácie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nasledovne:

1. v základnom kurze je vzdelávanie zamerané na základné informácie o chorobe HIV/AIDS a o účinnom spôsobe prevencie, prípadne postupoch pri kontakte s chorou osobou,

2. v rámci špecializovanej prípravy sú príslušníci oboznamovaní so spôsobmi prevencie, praktickými návykmi a zručnosťami pri špecializovanej zásahovej činnosti so zameraním na osobnú ochranu pri kontakte s potenciálnym nebezpečenstvom pri zásahoch (eliminovanie kontaktu s biologickým materiálom - infikovaná osoba, krv a podobne),
3. vzdelávanie prebieha aj v rámci odbornej zdravotnej prípravy zameranej na prehĺbenie teoretických znalostí, ako aj praktických návykov a používania všetkých ochranných pracovných prostriedkov (jednorazové gumové rukavice, rúška, respirátory, celotelové odevy, autonómny dýchací prístroj).

Aktivita č. 12

Názov: **Koordinačné aktivity Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS v Slovenskej republike**

Plnenie:

V roku 2017 členovia národnej komisie pripravili Národný program prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2017 – 2020, ktorý bol schválený vládou Slovenskej republiky.

Aktivita č. 13

Názov: **Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v prevencii HIV/AIDS, zamerané na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach a na obmedzenie stigmatizácie a diskriminácie ľudí žijúcich s HIV**

Plnenie:

Zdravotnícki pracovníci by mali ku každému pacientovi pristupovať ako k potenciálne infekčnému. Je dôležité, aby pri ošetrovaní každého pacienta používali osobné ochranné pracovné pomôcky. Právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti má každý pacient vrátane pacientov s HIV/AIDS. Odmietanie poskytnutia ošetrovania týmto pacientom je porušením ich práv a znakom diskriminácie.

- a) V rámci prednášok a praktických cvičení sa pracovníci Kliniky infektológie cestovnej medicíny Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach venujú pri vzdelávaní študentov medicíny aj otázkam prevencie HIV/AIDS. Rovnako v rámci špecializačného štúdia v špecializačnom odbore Infektológia i ostatných internistických odboroch sa zameriavajú aj na problematiku prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach a na obmedzenie stigmatizácie a diskriminácie ľudí žijúcich s HIV.
- b) Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS poskytovalo priebežne počas celého roka konzultácie a metodické vedenie o prevencii a diagnostike infekcie HIV vrátane konzultácii o kvalite diagnostických testov pre pracovníkov úradov verejného zdravotníctva, oddelení klinickej mikrobiológie, Národnú transfúznú službu, hematologické oddelenia a iné špecializované zdravotnícke zariadenia. Pracovníci Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS sa zúčastnili na výučbe zdravotníckych pracovníkov v rámci špecializačného štúdia v špecializačnom odbore „Laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii“ na Lekárskej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Súčasťou štúdia boli aj otázky

týkajúce sa zamedzenia prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach a na obmedzenia stigmatizácie a diskriminácie ľudí žijúcich s HIV.

Aktivita č. 14

Názov: **Podpora opatrení na celom území Slovenskej republiky smerujúcich k obmedzeniu aplikácie drogy a zníženiu rizika prenosu HIV u osôb, ktoré si aplikujú drogy injekčne**

Plnenie:

- a) Úloha bola priebežne realizovaná Centrom pre liečbu drogových závislostí. Vydaných, respektíve vymenených, bolo injekčným užívateľom drog spolu 9 651 kusov sterilných ihl a striekačiek. Spolu bolo zaznamenaných 3 710 kontaktov. V roku 2017 nastal pokles počtu injekčných užívateľov drog, ktorí si prišli vymeniť striekačky, o 19 %, spojený s poklesom počtu kontaktov o 21 %.
- Do substitučnej metadónovej a buprenorfinovej liečby (buprenorfin + naloxón) bolo v roku 2017 v Centre pre liečbu drogových závislostí zapojených 381 pacientov. Odhady na celom Slovensku predpokladajú celkovo 600 - 700 pacientov zapojených v priebehu roku 2017 do substitučnej terapie. Z toho približne polovica bola na substitučnej liečbe buprenorfinom (Suboxon).
- V pôsobnosti Centra pre liečbu drogových závislostí Bratislava, pokiaľ ide o opatrenie poskytovania sterilných ihl a striekačiek, dostupnosť a prístupnosť substitučnej liečby pre užívateľov so závislosťou od opioidov, boli potreby užívateľov okamžite a v plnej miere zabezpečené.
- Rokovaním s generálnymi riaditeľmi zdravotných poisťovní za účasti ministra zdravotníctva sa podarilo, minimálne v oblasti hlavného mesta, vyriešiť vznikajúci závažný problém nedostupnosti liečby pre pacientov, ktorí sú dlžníkmi na zdravotnom poistení, nakoľko väčšina z injekčných užívateľov drog so závislosťou od drog a súčasne HIV pozitívna sú neplatičmi. Na základe dohody so zdravotnými poisťovňami v zmysle zákona číslo 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola v roku 2017 a je i v súčasnosti liečba od závislosti pre pacientov vstupujúcich do špecializovanej liečby pokladaná za neodkladnú zdravotnú starostlivosť a má byť a bola v regióne Bratislavy poskytovateľom zdravotnej starostlivosti uhrádzaná. Nie je však známe aká bola v tejto veci v roku 2017 situácia v celoslovenskom meradle, či nedochádzalo zo strany poskytovateľov k odmietaniu poskytovania zdravotnej starostlivosti pacientom žiadajúcim o liečbu závislostí, ktorí boli neplatičmi zdravotného poistenia, resp. či neodmietali niektoré zdravotné poisťovne v iných častiach Slovenskej republiky poskytovateľom uhradiť náklady za takto liečených pacientov. Hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre medicínu drogových závislostí inštruoval kolegov - psychiatrov zodpovedných za poskytovanie zdravotnej starostlivosti pre užívateľov drog o postupe pri vykazovaní výkonov pre zdravotné poisťovne u tejto časti klientely. Dostupnosť liečby pre pacientov v najzávažnejšom štádiu závislosti, ktorí nemajú prostriedky na platenie zdravotného poistenia a majú preto záväzky voči zdravotnej poisťovni, je celospoločensky kritická i z dôvodu ochrany zdravia verejnosti. Ide o to, aby im bola liečba v prípade, ak sa dostavia do zdravotníckeho zariadenia, neodkladne poskytovaná.

- b) Aktivity na podporu opatrení smerujúcich k bezpečnejšej aplikácii drogy u osôb, ktoré si aplikujú drogy injekčne, ktoré v roku 2017 realizovali občianske združenia Odysseus, Prima a STORM, sú popísané v plnení Aktivity 7.

Aktivita č. 15

Názov: **Celoslovenská školská preventívna kampaň „Červené stužky“**

Plnenie:

V rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod názvom „Zdravie a bezpečnosť v školách 2017“ bol finančne podporený celoslovenský projekt „Červené stužky 2017“, ktorý bol organizovaný študentmi a učiteľmi Gymnázia sv. Františka z Assisi v Žiline ako 11. ročník celoslovenskej školskej kampane.

Jedenásty ročník celoslovenskej kampane Červené stužky sa realizoval pod záštitou Dr. Tatulu Hakobyana, riaditeľa Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku, s podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (v rámci rozvojového projektu „Zdravie a bezpečnosť v školách 2017“), Okresného úradu - odboru školstva v Žiline a mesta Žilina.

Kampaň Červené stužky sa začala 1. septembra 2017 a vyvrcholila 1. decembra 2017 - na Svetový deň boja proti AIDS stretnutím škôl a školských zariadení na Mestskom úrade v Žiline. Hlavné zameranie kampane je na mladého človeka, na poskytnutie a zvýšenie odborných vedomostí o HIV/AIDS a postoja k vlastnému zdraviu, ktoré kampaň považuje za najúčinnější prostriedok prevencie proti infekcii HIV a chorobe AIDS. Kampaň sa uskutočnila pod odbornou garanciou viacerých odborných pracovísk v Slovenskej republike a v zahraničí. Oslovila najmä školy a školské zariadenia v Slovenskej republike. Cieľom aktivít bolo motivovať mladých ľudí k nadobudnutiu vedomostí o HIV/AIDS a k zamysleniu sa nad problematikou HIV/AIDS. Počas realizácie kampane boli všetky informácie dostupné na webovej stránke www.cervenestuzky.sk.

V roku 2017 bolo oficiálne zaregistrovaných do kampane 510 škôl a školských zariadení (63 gymnázií, 128 stredných odborných škôl, 15 špeciálnych stredných odborných škôl, tri reedukačné centrá, štyri školské internáty, 237 základných škôl, štyri centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, 12 spojených škôl). Počet škôl a školských zariadení zapojených do kampane je vyšší, lebo viaceré školy a školské zariadenia zrealizovali aktivity, ale oficiálne sa do kampane neprihlásili, napr. asi 30 škôl, ktoré zaslali práce do výtvarnej súťaže, neboli zaregistrované do kampane. Školy a školské zariadenia sa mohli zapojiť do kampane zrealizovaním niektorej z ponúkaných aktivít kampane, napríklad organizovaním odbornej prednášky alebo besedy (oslovením odborných garantov kampane) na témy HIV/AIDS, závislosti, duševné zdravie, obchodovanie s ľuďmi, účasťou vo výtvarnej súťaži, účasťou v súťaži „Živá“ červená stužka, v súťaži „Športom pre Červené stužky“, premietnutím odborného filmu na tému HIV/AIDS, filmu Anjeli, „In your face“ alebo Príbehy anjelov, umiestnením plagátu na viditeľnom mieste v škole, nosením červených stužiek - symbolu boja proti AIDS, príspevkom do médií, tvorivými aktivitami podľa metodického príručky kampane alebo podľa vlastného výberu a zaslaním správy o svojich aktivitách.

Na Svetový deň boja proti AIDS - 1. decembra, vyvrcholila kampaň slávnostným stretnutím vo veľkej zasadačke Mestského úradu v Žiline, kde prišlo vyše 320 zástupcov zo 42 škôl a školských zariadení. Stretnutie organizačne zabezpečovali žiaci Gymnázia sv. Františka z Assisi v Žiline, ktorí v rámci stretnutia vytvorili na

Hlinkovom námestí v Žiline „Živú“ červenú stužku. Počas stretnutia boli slávnostne vyhodnotené viaceré výtvarné súťaže, súťaž „Živá červená stužka 2017“, „Športom pre Červené stužky 2017“ a „Olympiáda Zdravia a bezpečnosti v školách pre Červené stužky 2017“. Kampaň Červené stužky udelila mimoriadne ocenenie desiatim aktívnym školám za ich angažovanosť sa pre svojich žiakov a pre kampaň.

Kampaň Červené stužky, ktorá chce byť osvetovou a preventívnou kampaňou a nie je spojená s finančnou zbierkou, považuje za najúčinnější prostriedok osvetu v boji proti AIDS zvýšenie informovanosti a prehĺbenie odborných vedomostí o HIV/AIDS. Kampaň je tiež zameraná na prevenciu látkových a nelátkových závislostí a na podporu prevencie a vzdelávania v oblasti obchodovania s ľuďmi.

Aktivita č. 16

Názov: **Príprava nového odborného usmernenia na zabezpečenie prevencie infekcie spôsobenej vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti**

Plnenie:

Národná komisia si stanovila za úlohu pripraviť aktualizáciu Odborného usmernenia na zabezpečenie prevencie infekcie spôsobenej vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti. Členovia národnej komisie budú ďalej riešiť túto úlohu v roku 2018.

Aktivita č. 17

Názov: **Ochrana ľudských práv u ľudí s HIV/AIDS**

Plnenie:

V Slovenskej republike majú všetky osoby s HIV/AIDS rovnaké práva ako iné osoby. Dôležité je, aby dodržiavali zásady prevencie šírenia infekcie HIV.

4. 2. Vyhodnotenie plnenia aktivít zameraných na testovanie a epidemiologickú surveillance

Na plnení aktivít zameraných na testovanie a epidemiologickú surveillance sa podieľalo Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v spolupráci s laboratóriami, ktoré túto diagnostiku vykonávajú, regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, mimovládne organizácie a dermatovenerologické oddelenia a gynekologické ambulancie.

Aktivita č. 1

Názov: **Laboratórna diagnostika HIV**

Plnenie:

Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS poskytuje preventívne aj anonymné vyšetrenia anti-HIV protilátok z preventívnych dôvodov v ambulancii Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS. Vyšetrujú sa prognostické markery infekcie HIV (vírusová záťaž, rezistencia a polymorfizmus koreceptora CCR5 a tropizmus HIV) u pacientov s HIV na infekčných klinikách. Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS poskytuje odporúčania infektológom pre nasadenie či zmenu liečby v procese monitorovania infekcie HIV u pacientov.

Od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v spolupráci s poliklinikou Slovenskej zdravotníckej univerzity vykonalo 714 skriningových vyšetrení anti-HIV protilátok metódou ELISA Ag/Ab z preventívnych dôvodov. Pre potreby terénnych laboratórií, Národnej transfúznej služby a pacientov ambulancie vykonalo 593 konfirmačných vyšetrení HIV - reaktívnych vzoriek pomocou metód ELISA Ag/Ab, Western Blot a PCR a testovanie HIV subtypov u 15 novo diagnostikovaných pacientov.

Testovanie na anti-HIV protilátky poskytujú aj vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Aktivita č. 2

Názov: **Epidemiologické vyšetovanie prípadov HIV infekcie a AIDS**

Plnenie:

- a) Špecializovaným pracoviskom pre surveillance HIV/AIDS v Slovenskej republike je Odbor epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave. Zodpovedá najmä za správnu prax epidemiologického vyšetovania prípadov HIV infekcie v Slovenskej republike, ich registrovanie v národnom Epidemiologickom informačnom systéme EPIS a reportovanie dát zo surveillance do informačných systémov Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb a Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu. V roku 2017 toto pracovisko plnilo tieto úlohy:
- metodicky usmerňovalo epidemiologické vyšetovanie nových prípadov HIV infekcie, prípadov AIDS, prípadov pôrodov žien s HIV, dopĺňanie údajov o prípadoch HIV infekcie diagnostikovaných v minulosti a hlásenie prípadov HIV, AIDS z centier pre dispenzarizáciu a liečbu HIV infikovaných pacientov,
 - vykonávalo kontroly správnosti a úplnosti dát pri individuálnom vykazovaní prípadov HIV infekcie a prípadov AIDS,
 - po analýze a hodnotení bola publikovaná správa o situácii vo výskyte HIV/AIDS v Slovenskej republike v roku 2016 v celoslovenskej výročnej správe o činnosti regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike za rok 2016,
 - boli reportované slovenské prípady HIV, AIDS, úmrtí v súvislosti s HIV/AIDS za rok 2016 do TESSy Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb. Hlásené boli aj počty testovaní HIV statusu do Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb,
 - bola oponovaná, opravená a doplnená európska správa „HIV/AIDS surveillance in Europe 2016“, ktorú Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb zverejnilo 30. 11. 2017.
- b) Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS mesačne spracovávalo hlásenia o vyšetovaní anti-HIV protilátok zasielané z celej Slovenskej republiky a následne ich zasielalo na Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave. V spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave analyzovalo Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS šírenie infekcie HIV v Slovenskej republike podľa pohlavia, spôsobov prenosu, kraja, veku, štádia choroby, krajiny pôvodu a tiež subtypov HIV a rezistencie na antiretrovírusovú terapiu.

- c) Laboratórnú surveillance vykonáva Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS. Analyzujú sa výsledky skriningových vyšetrení darcov krvi, tkanív, orgánov a tehotných žien. Hodnotí sa aj antiretrovírusová liečba. V Slovenskej republike je liečba ľudí žijúcich s HIV/AIDS zabezpečená na pracoviskách v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Martine, v Košiciach a v Nitre.

Aktivita č. 3

Názov: **Sledovanie pohlavne prenosných chorôb v súvislosti s HIV/AIDS v dermatovenerologických, gynekologických a urologických zdravotníckych zariadeniach**

Plnenie:

- a) Všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonávali činnosti na zlepšenie hlásenia, vyšetovania a vykazovania sexuálne prenosných chorôb v Epidemiologickom informačnom systéme EPIS. V roku 2017 bolo hlásených 388 prípadov syfilisu (chorobnosť 7,13/100 000). Infekcie zachytené v epidemiologicky najzávažnejšom štádiu včasného syfilisu tvorili 66,1 % zo všetkých hlásených prípadov syfilisu. Prípado kongenitálneho syfilisu nebol zaznamenaný.

V skupine gonokokových pohlavne prenosných infekcií bolo v roku 2017 hlásených 392 prípadov (chorobnosť 7,21/100 000).

V roku 2017 bolo vykázaných 627 prípadov chlamýdiových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 11,54/100 000).

V súlade s plnením tejto aktivity a lokalizáciou národného kontaktného miesta Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb pre epidemiologickú surveillance pohlavne prenosných infekcií v Európskej únii odborom epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave, boli v roku 2017 realizované nasledujúce úlohy:

- vykonávané boli činnosti na zlepšenie hlásenia, vyšetovania a vykazovania pohlavne prenosných chorôb v Epidemiologickom informačnom systéme EPIS. V roku 2017 plne platila legislatívna úprava, ktorou bolo v roku 2014 zrušené primárne hlásenie prípadov sexuálne prenosných chorôb do Národného centra zdravotníckych informácií,
- metodické usmerňovanie epidemiologického vyšetovania nových prípadov syfilisu, kongenitálneho syfilisu, kvapavky, chlamýdiových infekcií a podozrení na lymfogranuloma venereum,
- vykonávanie kontroly správnosti a úplnosti dát pri individuálnom vykazovaní prípadov sexuálne prenosných infekcií v Epidemiologickom informačnom systéme EPIS,
- v septembri 2017 boli zaslané súbory individuálne vykazovaných prípadov pohlavne prenosných chorôb, ktoré sa vyskytli v roku 2016 do TESSy Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb,
- bola publikovaná správa o situácii vo výskyte pohlavne prenosných chorôb v Slovenskej republike v roku 2016 v celoslovenskej výročnej správe o činnosti regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike za rok 2016.

- b) Od septembra 2017 sa Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS zapojilo do riešenia európskeho projektu „Joint Action on integrating prevention, testing and link to care strategies across HIV, viral hepatitis, TB and STIs in Europe” /INTEGRATE/. Cieľom projektu je zlepšiť porozumenie a zaviesť

integrované činnosti týkajúce sa včasnej diagnostiky HIV, vírusovej hepatitídy, tuberkulózy a/alebo pohlavne prenosných chorôb s prepojením na prevenciu a starostlivosť v partnerských krajinách. Do riešenia projektu sa zapojilo 33 organizácií z celej Európy. Projekt končí v auguste 2021.

Aktivita č. 4

Názov: **Nízkoprahové testovanie na HIV protilátky pre ohrozené a rizikové skupiny**

Plnenie:

- a) V roku 2017 občianske združenie Prima pomocou rýchlotestov vykonalo testovanie na HIV u 15 klientov a všetky výsledky testovania na HIV boli negatívne.
- b) Občianske združenie Dom svetla Slovensko s príspevom spoločností GlaxoSmithKlein a Janssen Pharmaceutica spustilo v novembri 2017 testovacie centrum Checkpoint HIV v Bratislave. Realizuje v ňom nízko prahové testovanie na protilátky HIV. Testovanie prebieha raz týždenne od 16.00 do 19.00 hodiny. Za obdobie november a december bolo otestovaných 155 klientov (119 mužov a 36 žien), 71 klientov bolo z komunity mužov majúcich sex s mužmi, čo z celkového počtu predstavuje 45,8%.

Aktivita č. 5

Názov: **Testovanie infekcie HIV u tehotných žien**

Plnenie:

Testovanie tehotných žien je zabezpečené prostredníctvom činnosti Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS a mikrobiologických laboratórií. HIV - reaktívne vzorky tehotných žien boli počas roka zasielané na konfirmáciu do Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS.

Ženám počas tehotenstva a počas pôrodu bola podávaná antiretrovírusová terapia podľa odporúčaných postupov za účelom maximálneho zníženia rizika prenosu infekcie na plod. U detí narodených HIV infikovaným matkám sú podávané ihneď po narodení antiretrovirotiká profylakticky a sú dispenzarizované za účelom vylúčenia prenosu infekcie.

V roku 2017 bolo v Národnom referenčnom centre pre prevenciu HIV/AIDS vykonaných 52 konfirmačných vyšetrení HIV – reaktívnych vzoriek tehotných žien.

4. 3. Vyhodnotenie plnenia aktivít zameraných na liečebno – preventívnu starostlivosť o osoby s HIV/AIDS

Aktivity zamerané na liečbu a starostlivosť o osoby s HIV/AIDS plnili ambulancie pre dispenzarizáciu pacientov s infekciou HIV/AIDS v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Nitre, v Martine a v Národnom referenčnom centre pre prevenciu HIV/AIDS.

Aktivita č. 1

Názov: **Poskytovanie zdravotnej starostlivosti vo vzťahu k infekcii HIV u osôb s HIV/AIDS, vrátane sledovania matiek a ich detí, monitorovanie liečby, sledovanie koinfekcií (napríklad tuberkulóza, vírusová hepatitída B, vírusová hepatitída C)**

Plnenie:

- a) Všetky osoby s HIV a chorí na AIDS sú dispenzarizovaní a poskytuje sa im, pokiaľ je indikovaná, špecifická antiretrovírusová terapia na niektorom z nasledovných pracovísk: Ambulancia pre dispenzarizáciu pacientov s infekciou HIV/AIDS v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Nitre a v Martine, ktoré sú zriadené pri lôžkových infektologických pracoviskách v uvedených mestách. Na týchto pracoviskách sú liečení aj pacienti s koinfekciami s vírusovou hepatitídou B a C. Pracoviská zabezpečujú aj sledovanie tehotných žien s HIV, špecifickú starostlivosť počas pôrodu, ale aj starostlivosť o ich deti. Celkovo bolo do dispenzarizácie zaradených v uvedených piatich existujúcich centrách 624 osôb vrátane cudzincov. V súčasnosti je v Slovenskej republike liečených antiretrovírotikami 577 infikovaných osôb. Pre všetkých pacientov, u ktorých bola indikovaná antiretrovírusová liečba, bol tento typ liečby zabezpečený optimálnou kombináciou liekov, čím sa prispelo aj k zníženiu rizika šírenia infekcie znížením vírusovej záťaže u infikovaných osôb. Nadalej je v Slovenskej republike zabezpečená plná úhrada všetkých dostupných antiretrovírotík zdravotnými poisťovňami, čím je zachovaná dostupnosť liečby. Ženám počas tehotenstva a počas pôrodu bola podávaná antiretrovírusová terapia podľa odporúčaných postupov za účelom maximálneho zníženia rizika prenosu infekcie na plod. U detí narodených HIV infikovaným matkám sú podávané ihneď po narodení antiretrovírotiká profylakticky a sú dispenzarizované za účelom vylúčenia prenosu infekcie.
- b) Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS poskytovalo priebežne počas celého roka konzultácie a metodické vedenie pre pracovníkov regionálnych úradov verejného zdravotníctva, oddelení klinickej mikrobiológie, Národnej transfúznej služby Slovenskej republiky, hematologických oddelení a iných špecializovaných zdravotníckych zariadení o prevencii a diagnostike infekcie HIV, vrátane konzultácii o kvalite diagnostickým testov používaných v Slovenskej republike. V závislosti od výsledkov konfirmačného vyšetrenia odporúčalo pacientov ďalej sledovať, dispenzarizovať na infekčnej klinike, darcov dlhodobo sledovať alebo natrvalo vyradiť z darcovstva. V spolupráci s infekčnými klinikami poskytovalo Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS odporúčania infektológom pre nasadenie či zmenu liečby v procese monitorovania infekcie HIV u pacientov s ohľadom na hodnoty ich laboratórnych prognostických markerov.

Aktivita č. 2

Názov: **Monitorovanie účinnosti medikamentózneho liečby všetkých pacientov vo vzťahu ku klinickým a laboratórnym prognostickým markerom (vyšetrenie CD4 T-lymfocytov, vírusovej záťaže, rezistencie, tropizmu)**

Plnenie:

Monitorovanie liečby je pravidelnou súčasťou starostlivosti o osoby s HIV liečené antiretrovírotikami. Sledovanie klinického efektu liečby, ako aj sledovanie

počtu CD4 lymfocytov je plne dostupné pre všetky pracoviská. Dostupnosť monitorovania vírusovej záťaže je do určitej miery problematickejšia pre osoby žijúce vo vzdialenejších regiónoch od Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS.

Pre všetkých pacientov, u ktorých bola indikovaná antiretrovírusová liečba, bol tento typ liečby zabezpečený optimálnou kombináciou liekov, čím sa prispelo aj k zníženiu rizika šírenia infekcie znížením vírusovej nálože u infikovaných osôb.

Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS sa v spolupráci s infekčnými klinikami podieľalo na monitorovaní terapie pacientov s HIV. V rámci testovania laboratórnych prognostických markerov u osôb s HIV vykonalo 939 vyšetrení vírusovej záťaže, 168 vyšetrení rezistencie HIV na antiretrovírusové liečivá u pacientov s HIV a 37 vyšetrení tropizmu HIV.

Aktivita č. 3

Názov: **Presadzovať zásadu dostupnosti a bezplatnosti antivírusovej liečby osôb s HIV/AIDS**

Plnenie:

Všetkým osobám s HIV, u ktorých je indikované podávanie antiretrovirotík, je táto liečba dostupná a plne hrazená zdravotnými poisťovňami v súlade s platnými legislatívnymi predpismi. Umožňuje to spôsob kategorizácie antiretrovírusových prípravkov, ktorý už dlhoročne uplatňuje zásadu plnej úhrady v tejto skupine liekov. V Slovenskej republike je zabezpečená plná úhrada všetkých dostupných antiretrovirotík zdravotnými poisťovňami, čím je zachovaná dostupnosť liečby pre všetkých, u ktorých je indikovaná.

Aktivita č. 4

Názov: **Postexpozičná profylaxia profesionálnej nákazy vírusom HIV**

Plnenie:

Pre postexpozičnú profylaxiu zdravotníckych pracovníkov, ktorí boli vystavení špecifickému riziku prenosu infekcie HIV, je vytvorená vo všetkých centrách pre dispenzarizáciu osôb s HIV/AIDS pohotovostná rezerva antiretrovirotík. V týchto centrách je postexpozičná profylaxia dostupná v potrebnom časovom intervale pre zdravotníckych pracovníkov z celého územia Slovenskej republiky.

Aktivita č. 5

Názov: **Postexpozičná profylaxia nákazy vírusom HIV po znásilnení, po použití ihly, ktorú predtým použila HIV infikovaná osoba a po sexuálnom styku s osobou s HIV infekciou**

Plnenie:

Pre postexpozičnú profylaxiu osôb, ktoré boli vystavené špecifickému riziku prenosu infekcie HIV, je vytvorená vo všetkých centrách pre dispenzarizáciu osôb s HIV/AIDS pohotovostná rezerva antiretrovirotík, čím je táto profylaxia dostupná v potrebnom časovom intervale pre tieto osoby z celého územia Slovenskej republiky.

5. Záver

V roku 2017 bola venovaná pozornosť základným cieľom národného programu. Prevencia HIV/AIDS bola zameraná najmä na zníženie rizika vzniku a šírenia HIV infekcie a na zníženie nežiaducich následkov, osobný a sociálny dosah HIV infekcie na jednotlivcov a spoločnosť. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch sa pokračovalo v aktivitách národného programu zameraných na prevenciu HIV/AIDS, testovanie, epidemiologickú surveillance, poradenstvo, monitoring, liečbu a starostlivosť o osoby s HIV/AIDS.

Prevencia HIV/AIDS v roku 2017 bola zameraná na celú populáciu Slovenskej republiky, s dôrazom na špecifické rizikové skupiny obyvateľstva. V rámci preventívnych aktivít bola zabezpečená prevencia u klientov vo výkone väzby alebo trestu odňatia slobody. Zabezpečená bola aj prevencia u príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a rovnako u hasičov, záchranárov a policajtov. Vzdelávacie aktivity formou prednášok na školách a besied vykonávali všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republiky. Zabezpečená bola aj realizácia prevencie v skupine mužov majúcich sex s mužmi, osôb poskytujúcich platené sexuálne služby a injekčných užívateľov drog predovšetkým prostredníctvom aktivít občianskych združení. Realizované bolo testovanie v rizikových skupinách i anonymné testovanie. Bola zabezpečená adekvátna liečba osôb s HIV/AIDS.

Na základe vyhodnotenia jednotlivých aktivít možno konštatovať, že základné aktivity národného programu boli v roku 2017 splnené.